

Dina rättigheter som patient

Vuxenpsykiatri, barn- och ungdomspsykiatri
i Landstinget Dalarna

Patientlagen

Från 1 januari 2015 gäller en ny lag, patientlagen. I lagen beskrivs bland annat vilken information du som patient ska få om din vård och om dina möjligheter att välja vård.

Landstinget
DALARNA

Förstå och vara delaktig

Informationen du får om din vård ska vara begriplig och kan ges muntligt, skriftligt eller via tolk, beroende på din situation och dina förutsättningar. Det är viktigt för att du ska kunna förstå och vara delaktig i din vård. När du förstår vilka alternativ och möjligheter du har kan du ge ditt samtycke eller på annat sätt uttrycka ett ja. Det gäller även dig som inte är myndig. Vid akuta situationer, om du till exempel är medvetslös och inte kan ge ditt samtycke, får du ändå den vård som du behöver.

Du kan också välja att säga nej till den vård du erbjuds. Även om du har gett din tillåtelse till en viss vård kan du ändra dig. Barn ska också ha möjligheten att uttrycka sin åsikt. Är barnet litet kan det ske tillsammans med barnets vårdnadshavare, men ju äldre barnet är desto viktigare är det att få vara delaktig i sin vård.

Vad kan informationen handla om?

Efter utförd bedömning ska du få information om:

- Ditt hälsotillstånd
- Vilka metoder som finns för undersökning, vård och behandling
- Vilka hjälpmedel som finns
- När du kan förvänta dig att få vård
- Vad behandlingen och vården förväntas resultera i
- Vilka risker för komplikationer och biverkningar som finns
- Hur eftervården, som du kan behöva kan/ska gå till

Ibland kan det vara dina närstående som behöver få information om din vård. På grund av tystnadsplikt kan närstående

bara bli informerade om du själv är med vid besöket eller har gett ditt samtycke.

Hur får man kontakt med den psykiatriska öppenvården?

I Landstinget Dalarna kan man göra en egen vårdbegäran till psykiatrisk specialistnivå genom att ringa till lämplig psykiatrisk mottagning eller via 1177.se. Kontaktuppgifter finns på www.ltdalarna.se. Du kan också få remiss till psykiatrisk specialistnivå via primärvård, annan hälso och sjukvård eller elevhälsa.

Välja vård

Valfrihet i vården

Du kan även söka öppen psykiatrisk vård i annat landsting/region för att få en medicinsk bedömning. Vid varje vårdkontakt skall det göras en medicinsk bedömning. Bedömningen kan leda till ett vårderbjudande, ett egenvårdsråd eller en hänvisning till annan vårdnivå. Rätten att fritt söka öppen vård innebär således rätt till en medicinsk bedömning – men inte till viss vård.

Efter att en bedömning har gjorts och du som patient fått ett vårderbjudande kan du också välja var du ska få din vård. Du som patient kan fritt söka öppenvård i hela Sverige, vilket innebär vårdcentral eller en öppen specialismottagning som drivs av offentliga vårdgivare eller av privata vårdgivare som har avtal med något landsting eller region. Öppenvård kallas all vård när du inte blir inlagd. Vid fritt vårdval får du som patient själv betala alla merkostnader såsom resor m.m.

Valfrihetsvård omfattar även psykiatriska

och psykologiska utredningar om det finns en medicinsk bedömning att en sådan ska genomföras.

Om du använder dig av rätten till det fria vårdvalet och själv vänder dig direkt till ett annat landsting eller region, behöver du veta vilken enhet som ansvarar för motsvarande medicinska bedömningar.

I några fall måste du ha en remiss för att få viss vård. Du måste själv ta reda på om det finns särskilda remisskrav vid den mottagning dit du vill komma. Du hittar remisskrav i olika delar av Sverige på 1177.se.

Remiss

Det finns olika remisskrav i olika landsting/regioner.

I Dalarna krävs remiss till psykoterapi och neuropsykiatriska utredningar. Om du söker psykoterapi och neuropsykiatriska utredningar i annat landsting/region, måste ändå Dalarnas krav på remiss uppfyllas. Remiss utfärdas efter en medicinsk bedömning av psykiatrisk öppenvård i landstinget Dalarna. Remisskravet kan också uppfyllas genom att remissen utfärdas i annat landsting/region i enlighet med de remissrutiner som finns där.

Detsamma gäller om du söker vård i annat landsting/region, om det finns remisskrav. Remisskravet kan uppfyllas både i vårdlandstinget eller i ditt hemlandsting.

Valfrihetsvård omfattar även psykoterapi och neuropsykiatriska utredningar, förutsatt att remisskravet uppfyllts. Om Landstingets psykiatriska öppenvård gjort en medicinsk bedömning och erbjuder denna vårdform, kan de förmedla remiss

till såväl privata som offentliga vårdgivare både inom och utom länet. Om du vill att insatsen utförs av en privat vårdgivare måste de ha ett avtal med något landsting/region.

När valfrihet i vård inte är tillämplig

Det finns situationer där valfrihet i vården inte kan medges av olika skäl.

- I de fall när vården bedrivs enligt öppen psykiatrisk tvångsvård ÖPT eller öppen rättspsykiatrisk vård ÖRV
- Om vården kräver speciella samarbetsavtal med andra vårdgivare, t.ex. högspecialiserad vård eller om vården är i lag specialreglerad.
- För öppen psykiatrisk vård som ges i kombination med slutenvård eller dagvård krävs först ett godkännande från psykiatriska öppenvården i Landstinget Dalarna.
- Psykiatrisk vård som även innefattar kommunala insatser där vårdplanering skett enligt särskilda överenskommelser och innehåller gemensamma insatser mellan huvudmän. Ofta regleras de gemensamma insatserna i en SIP-överenskommelse (Särskild Individuell Plan).

Vårdgarantin

Vårdgarantin innebär att man som patient ska få vård inom en viss tid och vårdgarantin gäller endast inom ditt hemlandsting. Garantin är en del av hälso- och sjukvårdslagen.

Medicinska bedömningar omfattas av vårdgarantin och besök till den specialiserade vården ska erbjudas inom 90 dagar för bedömning. Om den medicinska bedömningen inte kan erbjudas inom 90 dagar skall du erbjudas besök hos annan

vårdgivare som landstinget utser. Om den medicinska bedömningen leder fram till att du ska erbjudas fortsatt medicinsk bedömning/ utredning omfattas den fortsatta bedömningen/utredningen inte av hemlandstingets vårdgaranti.

Den som bedömts behöva en behandling ska erbjudas den inom ytterligare

90 dagar. Om bedömd behandling inte kan erbjudas inom 90 dagar skall du erbjudas behandling hos annan vårdgivare som landstinget utser.

Då vårdgarantin tillämpas står Landstinget för alla merkostnader såsom resor m.m.

Väntetider i vården

De väntetider som visas på dessa sidor talar om hur länge patienter utan förtur beräknas få vänta på det första besöket för bedömning. Du kan alltså inte se hur länge just du får vänta eftersom ditt vårdbehov bedöms individuellt av din läkare eller annan vårdansvarig person.

Du bör därför som patient vända dig till den mottagning till vilken du remitterats för att få veta vilken tid som gäller för dig. Väntetider till mottagningar och behandlingar i hela landet hittar du här:

www.vantetider.se

Väntetidskansliet

För information om väntetider kan du vända dig till Väntetidskansliet.

Telefon: 023-49 03 00

Telefontider 09:00-11:30, 12:30-15:00

Mer information

www.1177.se

www.ltdalarna.se

www.skl.se

Inte nöjd med vården

Patientnämnden

I varje landsting finns en patientnämnd som ska hjälpa dig om du inte känner dig delaktig eller på annat sätt inte är nöjd med vården. Om du känner att du inte blivit bra bemött eller fått rätt vård kan du klaga där du fått vården. Det kan gälla allt från mindre problem till svåra situationer som har lett till skador. Du kan också göra en anmälan till Patientnämnden i Dalarna.

Besöksadress:

Patientnämndens kansli
Landstingshuset
Vasagatan 27
Falun

Postadress:

Patientnämnden Dalarna
Box 712
791 29 Falun

Telefon: 023-49 01 00

E-post: patientnamnden@ltdalarna.se